

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/339/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212219360
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2212219360.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Jozefa Mačeja a JUDr. Zlatice Javorovej v právnej veci žalobkyne: BL Telecom debt, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, IČO: 45 535 108, zastúpenej splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária SOUKENÍK - ŠTRPKA, s.r.o., so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava proti žalovanej: S. I., nar. X. R. XXXX, bytom W. XXX, zastúpenej opatrovníčkou: Q. I., zamestnankyňa Okresného súdu Dunajská Streda, o zaplatenie 331,94 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo 7. mája 2013 č. k. 9C/386/2012-58, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti zamietnutia žaloby a určenia neplatnosti zmluvnej podmienky z dôvodu neprijateľnosti p o t v r d z u j e a v časti trov konania m e n í tak, že žalovanej nepriznáva právo na náhradu trov prvostupňového konania.

Žalovanej nepriznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh (správne žalobu, v tejto súvislosti viď ustanovenie § 79 ods. 1 a § 90 O.s.p. - z. č. 99/1963 Zb. v znení zmien a noviel, správne označovanie účastníkov v sporovom konaní žalobca, žalovaný a podania majúceho začať konanie žaloba) a zároveň určil, že zmluvná podmienka uvedená v Dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 13. septembra 2007 v tabuľke číslo 1 a pod bodom č. 4 prvá veta tohto dodatku „V prípade porušenia zmluvných povinností zo strany účastníka (najmä hociktorej povinnosti uvedenej v bode 1 písm. c/ alebo v bode 2 alebo, v bode 3 tohto dodatku, alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienkach, alebo v čl. 5.2 písmena a/ až c/ Všeobecných podmienok a následného vypojenia SIM karty zo strany podniku je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“, nie je platná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky; žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie súd prvého stupňa odôvodnil právne ustanoveniami § 153 ods. 4, § 156 ods. 3 O.s.p., § 544 ods. 1,2, § 545 ods. 1,2,3, § 545, § 54 ods. 1,2 a § 53 ods. 1 O. z. (z. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení zmien a noviel a vecne tým, že nakoľko zmluvná podmienka dojednaná v dodatku k zmluve o pripojení medzi účastníkmi znevýhodňuje spotrebiteľa lebo umožňuje žalobcovi uplatňovať si zmluvnú pokutu v podstate za akékoľvek porušenie povinnosti žalovaným, či už podľa zmluvy o pripojení, jej dodatku, prípadne všeobecných podmienok žalobkyne je prijateľná, nárok z nej plynúci nemožno priznať. Výška zmluvnej pokuty nezohľadňuje mieru závažnosti ani hodnotu porušovanej povinnosti a takéto ustanovenie je neprimerané i vzhľadom na dĺžku trvania vzťahu, ktorý podľa dojednaných zmluvných podmienok má trvať 24 mesiacov a zmluvná pokuta vo výške 331,94 eur nerozlišuje, či k porušeniu podmienky dôjde bezprostredne po uzavretí zmluvy alebo tesne pred jej skončením, čo je značnou nerovnováhou vo vzťahu k spotrebiteľovi. Ďalej dôvodil, že zo zmluvy ani z jej dodatku nie je možné zistiť skutočnú cenu mobilného telefónu a zároveň ani nemal za preukázané v čom porušila práva a

povinnosti žalovaná a v prípade vyhovenia žalobe na zaplatenie zmluvnej pokuty by došlo k porušeniu zákonných princípov súkromného práva i k porušeniu záväzkov členstva v Európskej únii. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p., avšak nakoľko v konaní úspešná žalovaná si náhradu trov konania návrhom neuplatnila nebola jej priznaná.

Proti tomuto rozsudku súdu prvého stupňa podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Svoje odvolanie odôvodnila právne ustanoveniami § 205 ods. 2 písm. b), c), d), f) O.s.p.. Namietala, že súd prvého stupňa sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou, že zmluvná pokuta zabezpečovala jednak zvýhodnenú cenu poskytnutého mobilného zariadenia a jednak benefit, ktorý žalovaná získala v prípade ak sa zaviazala na užívanie služieb žalobkyne, resp. jej právnej predchodkyne počas 24 mesiacov, svoje rozhodnutie v tejto časti riadne neodôvodnil a rozsudok je arbitrárnym, pričom aplikáciou argumentov uvedených súdom prvého stupňa možno dôjsť až k záveru, že dojednanie akejkolvek zmluvnej pokuty pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zo strany spotrebiteľa je dojednaním absolútne neplatným, nakoľko súd naň prihliada ex off. Dodala, že žalobkyňa nemá objektívne možnosť zabezpečiť plnenie záväzkov zo strany žalovanej iným spôsobom ako dojednaním zmluvnej pokuty. Mala za to, že súd prvého stupňa poskytuje predmetným rozsudkom ústavne nekonformný výklad ustanovení Občianskeho zákonníka zasahujúci do zásady zmluvnej slobody, na ktorej je postavené súkromné právo Slovenskej republiky, dojednanie o zmluvnej pokute je len zabezpečenie prospechu poskytnutého žalovanej a uplatnenie práva na zaplatenie zmluvnej pokuty ako subsidiárneho práva, ktoré žalobkyni vzniklo až porušením primárnej povinnosti žalovanej, platiť cenu poskytnutých služieb riadne a včas, nemožno považovať za nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Dodala, že druh mobilného telefónu si žalovaná mohla vybrať sama a podľa zvoleného modelu telefónu bola rozdielna výška jeho štandardnej a akciovej ceny a teda aj zmluvnej pokuty, pričom žalovaná vôbec nemusela k zmluve o pripojení odkúpiť mobilný telefón, pričom by bola zmluvná pokuta automaticky znížená o jeho hodnotu, zmluvná pokuta hoci dojednaná formulárovo je dojednaná individuálne. Uviedla, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne posúdil, keďže sa dostatočne nevysporiadal so zvýhodnenou kúpnu cenou mobilného telefónu a hodnotou benefitu, ktorý bol zabezpečený zmluvnou pokutou, pričom odôvodnenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty v napadnutom rozsudku nemôže obstáť ako dostatočné a presvedčivé. Uviedla v žalobe a i v následnom vyjadrení riadne špecifikovala povinnosť, ktorú žalovaná porušila, keď žalovaná nedodržala konkrétne určené povinnosti vyplývajúce zo zmluvy. Mala za to, že uniesla povinnosť tvrdenia preukázať právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, keď preukázala, že zmluva bola riadne uzavretá. V súvislosti s neplatnosťou dojednanej zmluvnej pokuty poukázala na primeranosť zmluvnej pokuty v spotrebiteľskej zmluve, ktorú je potrebné skúmať z hľadiska uhradzovacej a sankčnej funkcie. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobe žalobkyne v celom rozsahu vyhovel a priznal jej i náhradu trov konania.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p. v medziach odvolania žalobkyne celú vec (pretože tu rozhodnutie o zamietnutí žaloby a ďalšie rozhodnutie o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky, druhé z nich vydané súdom bez návrhu, mali charakter rozhodnutí na sebe vzájomne závislých; rozhodnutie o trovách konania bolo potom naopak závislým na výsledku konania ako celku) a to podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a contrario bez pojednávania (pretože tu síce šlo /aj/ o vec samu, na druhej strane ale nebola tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, súd prvého stupňa prejednal aj rozhodol túto vec na pojednávaní, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a pojednávanie odvolacieho súdu si nevyžadoval ani žiaden dôležitý verejný záujem), pričom dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba vo veci samej považovať za správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.) ale v časti trov konania je nutné ho zmeniť (§ 220 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (1). Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (2).

Odvolací súd nezistil (napriek opačnému názoru odvolateľky) dôvod nesúhlasit' s argumentáciou použitou súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia napádaného rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvého

stupňa dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O.s.p.), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musel urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa i s tzv. odvolacími námietkami a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvého stupňa dopĺňa (§ 219 ods. 2 O.s.p. in fine) nasledovné :

Vo vzťahu k procesnej stránke veci sa najmä javí potrebné zopakovať to, čo súd prvého stupňa už naznačil (a čo už tunajší súd v minulosti uzavrel v inej veci, vedenej ním pod sp. zn. 10Co/362/2010 vo veci Okresného súdu Dunajská Streda jeho sp. zn. 8C/40/2010), teda že z úpravy ustanoveniami § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. už k času rozhodovania napadnutým rozsudkom súdu prvého stupňa a i k času rozhodovania odvolacieho súdu týmto jeho (práve odôvodňovaným) rozsudkom vyplýva, že už skôr existujúca možnosť súdu v rozsudku, týkajúcom sa sporu zo spotrebiteľskej zmluvy aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná (§ 153 ods. 3 účinný už od 15. októbra 2008) bola nahradená povinnosťou vydať takéto rozhodnutie vtedy, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky a súčasne nepriznal plnenie dodávateľovi (ktorý status v uvažovaných súvislostiach prislúcha aj osobe nadobúdajúcej pohľadávku dodávateľa, napr. tak ako v tejto veci postúpením) z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie (§ 153 ods. 4 účinný od 1. marca 2010; tu por. i čl. II bod 1 a čl. IV zákona č. 575/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „zákon č. 575“).

Takáto úprava je procesným ekvivalentom obdobnej úpravy nachádzajúcej sa od 1. marca 2010 v ustanovení § 53a O. z. (teda v tzv. hmotnom práve, v tejto súv. por. čl. I bod 3 a čl. IV zákona č. 575), pričom jej špecifikom je, že na jej základe súd i v tzv. sporovom konaní (zásadne ovládanom dispozičným princípom), nech aj len v takom, kde má základná požiadavka žalobcu pôvod v spotrebiteľskej zmluve, môže dotvoriť jeho predmet (konania) tým, že aj bez výslovného návrhu niektorého účastníka konania (vyjadreného buď v žalobe alebo vzájomnej žalobe) určí neplatnosť zmluvnej podmienky s poukazom na jej neprijateľnosť. Nie je pritom rozhodné, či žalobu v takejto veci podal dodávateľ, spotrebiteľ alebo príslušné (spotrebiteľské) združenie, ale len to, že výsledky vykonaného dokazovania smerujú k rozhodnutiu v neprospech dodávateľa alebo naopak v prospech spotrebiteľa preto, že niektorá podmienka alebo aj viaceré takéto podmienky v spotrebiteľskej zmluve sú neprijateľné. Takéto určenie (neprijateľnosti a neplatnosti) je tu potom zjavne pre spotrebiteľa za účelom jeho zvýšenej ochrany zaručovanej i na nadnárodnej úrovni (ustanovením povinnosti reagovať na porušenie noriem spotrebiteľského práva aj bez výslovného návrhu spotrebiteľa, na čo taktiež poukázal aj súd prvého stupňa a to za situácie, keď trend rozširovania právneho inštrumentária slúžiaceho na ochranu spotrebiteľa ide len veľmi ťažko nepostrehnúť), pričom motiváciou je tu nepochybne snaha eliminovať riziko výskytu neprijateľných podmienok (v tejto súv. por. najmä tzv. hmotnoprávnu povinnosť dodávateľa sa zdržať používania podmienky určenej za neprijateľnú i vo vzťahu s ostatnými spotrebiteľmi podľa § 53a ods. 1 O. z.). Na druhej strane ale diskutovaná úprava je i prostriedkom ochrany dodávateľa dotknutého takýmto určením, keďže tento má nielen možnosť brojiť aj proti samostatnému výroku o určení neprijateľnosti a neplatnosti podmienky (ktorý by tu nebyť úpravy z ust. § 153 ods. 4 O.s.p. byť nemusel), ale i ďalšiu možnosť domáhať sa preskúmania správnosti záverov súdov nižších stupňov za pomoci mimoriadneho opravného prostriedku (v tejto súv. por. i ust. § 238 ods. 3 O.s.p. v znení čl. II bodu 2 a čl. IV zákona č. 575 a ním prinesenú prípustnosť dovolania aj proti rozsudkom v konaniach skončených takým spôsobom, ako i v prejednávanej veci).

Ak potom i v tejto konkrétnej (tu odôvodňovanej) veci musia platiť závery z vyššie zmienenej skôr prejednávanej a tiež rozhodnutej inej veci, zopakovať je namieste (v tomto prípade už to, čo plynie z tzv. hmotného práva), že vo vzťahu k určeniu dojednania o zmluvnej pokute za neprijateľnú zmluvnú podmienku neplatí to, čo u úrokov z omeškania, čiže nie je tu obdoba nástupu zákonných úrokov z omeškania (pre prípad výpadku tých dojednaných zmluvne, avšak pri uplatnení noriem spotrebiteľského práva neprijateľne). Logickým dôsledkom toho (i pre odlišnosti v charaktere ochrany normami spotrebiteľského práva - oproti úprave z noriem občianskeho práva vo všeobecnosti) musí byť, že dojednanie o zmluvnej pokute môže z pohľadu prijateľnosti (a platnosti) podmienky buď obstať alebo naopak padnúť len ako celok (i s rizikami z toho plynúcimi, opäť na rozdiel od bežnej - tu rozumej

nespotrebiteľskej - úpravy zmluvných pokút v ust. § 544 - 545 O. z. a práva súdu ich výšku znížiť podľa § 545a O. z.). V tejto časti inak bolo treba súhlasiť so súdom prvého stupňa v tom, že konštatovanie neprijateľnosti (a absolútnej neplatnosti) zmluvnej podmienky znemožňuje využitie tzv. moderačného oprávnenia (keďže tu najskôr musí byť platné dojednanie, aby ho šlo takýmto spôsobom korigovať), hoc aj odvolací súd nezdieľa ďalší súbežne vyslovený názor, podľa ktorého by dôvodom pre záver o neprijateľnosti dojednania mali byť aj ťažkosti spojené so skonštruovaním vyváženého a obojstranne prijateľného modelu dojednania o zmluvnej pokute (nakoľko to, že niečo ide urobiť len s ťažkosťami, neznamená, že to nejde urobiť vôbec, ale to aj v doterajšej rozhodovacej praxi tunajšieho súdu v obdobných veciach vrátane tej prejednávanej tentoraz znamenalo to, že dosiaľ sa správnu a súdmi akceptovateľnú cestu k vyriešeniu nastoleného problému nájsť nepodarilo a pokusy presvedčať o tom, žeby tu schodnou cestou malo byť dojednanie o pevnej zmluvnej pokute, boli aj podľa tunajšieho súdu odsúdené na neúspech).

Ak potom síce slovenský právny poriadok neustanovuje (na rozdiel od výšky úrokov z omeškania) pre výšku zmluvných pokút žiadne obmedzenie a principiálne by šlo akceptovať i obhajobu konkrétnej výšky zmluvnej pokuty v prejednávanej veci záujmom operátora mobilnej telekomunikačnej siete na doplatení zľavy z ceny telefónu, poskytnutej v očakávaní riadneho plnenia si povinností zo strany jeho zákazníka (ak sa príslušné očakávanie nenaplní) a na zaplatení paušalizovanej náhrady škody za rovnako očakávaný (avšak počinaním zákazníka zmarený) stav nárastu majetku operátora o platby za služby počas doby viazanosti; prijať už nešlo (a to predovšetkým pre argumenty ponúknuté už súdom prvého stupňa) konkrétnu podobu dojednania o tzv. pevnej zmluvnej pokute, nezohľadňujúcej najmä faktor dĺžky zotrvania spotrebiteľa pri riadnom plnení povinností, vyplývajúcich mu zo zmluvy.

Práve nezakotvenie v zmluvnom dojednaní takého spôsobu určenia výšky zmluvnej pokuty, ktorý by bol schopný vyhodnocovať aj pomer dĺžky času riadneho plnenia si zmluvných povinností spotrebiteľom a dĺžky času, v ktorom to takto naopak nebolo i v spojitosti s nutnosťou dodávateľa (veriteľa) v spotrebiteľských vzťahoch stanoviť primeranú zmluvnú pokutu aby dojednanie ešte šlo považovať za prijateľné a preto tiež za platné potom aj v prejednávanej veci podľa názoru tunajšieho odvolacieho súdu musí mať za následok 1. záver o neprijateľnosti a neplatnosti zmluvnej podmienky a 2. nemožnosť vyhovieť žalobe opretej o takúto podmienku (s nemožnosťou nič na tomto zmeniť akýmkoľvek dôkazom vrátane odvolateľkou naznačovanej potreby zisťovania možnosti žalovaného individuálne ovplyvniť znenie podmienky v tzv. formulárovej zmluve - keďže v tomto prípade je podľa všetkého žiadúce pripomenúť iný skorší záver tunajšieho súdu z jeho rozhodovania v tzv. spotrebiteľských veciach a to ten, podľa ktorého je to v takýchto veciach vždy protivník spotrebiteľa, ktorý má dôkazné bremeno na preukázanie všetkého, čo by mohlo byť jemu na prospech a naopak spotrebiteľovi na neprospech, pričom preukázanie tu musí byť bezpečné, teda spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti a takéto bremeno ani žalobkyňa z prejednávanej veci neunesla).

Odvolací súd riadiaci sa týmito úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvého stupňa preto rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej ako celok podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil, keď sa stotožnil nemohol ani s odvolacou námietkou týkajúcou sa údajnej arbitrárnosti rozhodnutia v prvom stupni. Vo vzťahu k tejto námietke totiž platilo, že súd prvého stupňa sa s otázkou neprijateľnosti ním spochybneného dojednania vyporiadal riadne, odvolávanie sa na poskytnutie žalovanej výhody v podobe zvýhodnenej ceny mobilného telefónu by mohlo obstať len vtedy, ak by právna predchodkyňa do príslušnej zmluvnej podmienky zakalkulovala aj faktor postupného vracania poskytnutej výhody (v cenách za telekomunikačné služby, s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou nenastavovaných tak, aby právna predchodkyňa žalobkyne hospodárila so stratou) a to sa práve nestalo a tvrdenie o odôvodnenosti dojednanej zmluvnej pokuty so zreteľom k bližšie nešpecifikovaným benefitom (majúcim byť poskytovaným žalovanému právnu predchodkyňou žalobkyne) bolo celkom neurčitým (a takto aj bez akejkoľvek vypovedacej hodnoty a schopnosti zásadným spôsobom ovplyvniť nazeranie na problém).

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania však nebol správnym. Súd prvého stupňa žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania s právnym odôvodnením ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a vecne úspešnosťou žalovanej a neuplatnením si náhrady. Takýto výrok je zmätočný, rozporný s odôvodnením a preto bolo potrebné ho zmeniť, zosúladiť s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p. a v konaní plne úspešnej žalovanej náhradu trov prvostupňového konania nepriznať.

Pri takomto výsledku odvolacieho konania v ňom (tak ako aj v konaní prvostupňovom) plný úspech zaznamenala žalovaná (žalobkyňa s odvolaním neuspela) a preto jej vzniklo (podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.) právo na náhradu trov konania. Odvolací súd však žalovanej žiadnu náhradu nepriznal pre nepodanie príslušného návrhu (tu por. i ust. § 151 ods. 1 vety prvej O.s.p.) aj pre neexistenciu žiadnych preukázateľných trov odvolacieho konania, vzniknutých tejto účastníčke.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.